

การสานเสื่อและผลิตภัณฑ์ เสื่อใบเตยคูเต่า ของราชภูมิ บ้านคุน ตำบลลูกเต่า อําเภอหาดใหญ่ จังหวัดสิงขลາ

โดย ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคใต้
กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

การสานเสื่อใบเตยที่คูเต่ามีกันมานานโดย สืบทอดกันมา ส่วนใหญ่จะเป็นเสื่อลายขัด ตอก ใบเตย (ซึ่งที่สานโต) โดยใช้ใบเตยตากแห้งแล้วกี สาร มากันประมาณ 40 ปีก่อนมาันนี้ ได้มีนางละหมา บินสมุด เริ่มหันมาประยุกต์เป็นสานด้วยตอก เล็ก และยังได้ไปทดลองช้อสีที่คุณทัวไปใช้ทำ ขานน้ำมาย้อมตอกที่จะสานสานเสื่อด้วยตอกสี และแบบลายขัดเช่นเดิม แต่อารย์ที่เป็นผู้อิมเมีย ประณีตมากจึงได้รับความนิยมสูง ขายดีจน เพื่อนบ้านเห็นดีหันมาทำตามและได้ปรับปรุง วิธีการเตรียมตอกให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

ผลิตภัณฑ์มีเฉพาะเสื่อลายขัด จะมีกีเพียง บางคนที่สานช่องไส้เส้นใบยาสูบ เพื่อนำติดตัว ส້ารับสูบบุหรี่จากแห้งจนกระทั้งประมาณ 10 ปีนานเอง ได้มีพัฒนาการ คือ นายวีระวงศ์ บุรินทร์กิบานได้เดินหนีความสำคัญ และต้อง การผลิตภัณฑ์จักสานใบเตยประเทกชัน (ที่ไม่ ของ) เพื่อนำไปขายที่กรุงเทพฯ ในงานแสดง พัฒนาการผลิตผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน บ้านจุบันหมู่ บ้านย่านตำบลลูกเต่าได้รับความช่วยเหลือจาก มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ แนะนำชาวบ้าน เพื่อปรับปรุงความเป็นอยู่ด้าน อนามัย การ เกษตร การเก็บบัญชาและปรับปรุงเรื่องดิน น้ำ โดยได้ร่วมมือกับหน่วยราชการ สถาบันต่าง ๆ

เข้าไปช่วยโดยตรง ในการนี้ได้ร่วมมือกับกอง ส่งเสริมหัตถกรรมไทย กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม จัดส่งครัวไปสอนการสานใบเตย และทำ เป็นผลิตภัณฑ์รูปแบบต่าง ๆ มากขึ้น

ความรู้เกี่ยวกับเตย

เตย เป็นพืชที่ชาวบ้านคุณและบ้านใน ตำบลลูกเต่านิยมใช้ปลูกทำรากบ้านและคันนาการ เก็บใบเตยมาใช้ หมู่บ้านอื่นใช้วิธี ตัดเฉพาะใบ ไปทำประไชน์ แต่ที่บ้านคุนนี้ใช้กระทุ่งอา หังดันแต่กลับเป็นผลดีทำให้ต้นเตยแตกแขนง ตันอ่อนขึ้นมากมาย หัวอ่อน ชาวบ้านนำไป ประกอบเป็นอาหารได้ด้วย จึงจะเป็นพืชริ เศรษฐกิจที่กันได้ดีทั้งประโยชน์และปลูกล้อมสวน บ้องกันการอุดกทำลายจากสัตว์เลี้ยงได้อย่างดี ต้นเตยที่มีอยู่มี 2 ชนิด

1. ชนิดหัวขาว ให้หัวใบดิกกว่า นิม และ ตอกทนทาน

2. ชนิดหัวดำ ใบเข็งและทานทานน้อย กว่า

อายุเฉลี่ยประมาณ 1 ปี ก็ตัดหัวออกหัวทั้ง เอามาตัดใบจักสานได้

ข้อมูล : กำนันเตะ ปกติ

บ้านคุน ต. คูเต่า อ. หาดใหญ่
จ. สงขลา

วิธีการเตรียมใบเทยและการสำัน

គគិប នាំពីរិយាយមាតិបិកីរើវត្ថុ
លើយុទ្ធមាន ឱ្យចូកឲនលំនុងភកកុងនុវិមីន
ករអវិវឌីយុទ្ធមានអកខាងខ្លួនឱ្យឈុំ
និងសំគាល់

๔ ผงแครด นำใบเตยที่ผ่าแล้วห่องเดดฟ้าเดด
ตีตากปริมาณ ๑๕-๒ ช.ม.

ผู้ชี้ การผ่าซีกกรรมวิธีเดียว กับเลือยหนาน โดย อิรยาบุตร์ โภคสมวงศ์

คำ (ที่ม) นำชีฟี่เลือยกางบันแผ่นไม้หนาๆ
ตัดด้วยสากระข้าวสมัยก่อน โดยคำกรังลงมัด
มัดละประมาณ 100 ใบ (การสาบเสื่อผืนใหญ่จะ
ใช้ประมาณ 2 มัด)

ລາກ ຕົ້ນນໍາໄທເດືອດ ຈັດຊື່ໃນເຫຍເບີນມັດ
ເຈັກ ຈຸ່ມລົງໃນນໍາເດືອດ ສັງເກດຄູພອເທິວກົກເວາ
ຂຶ້ນ

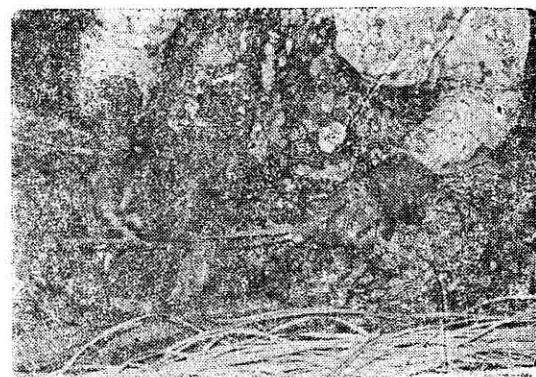
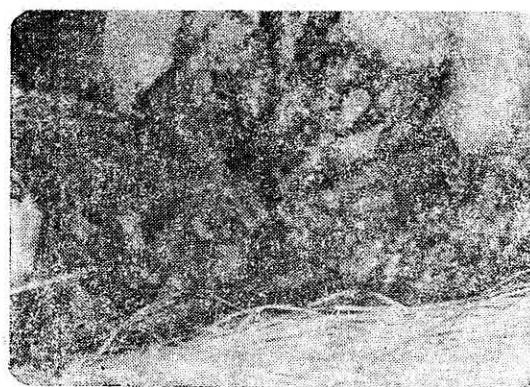
แซ่น้ำเย็น แซ่น้ำ 1 คืน
ผงแครด นำไปตากแดดจนแห้ง ถ้าเด็ดดี
ประมาณ 1 วัน

ร่องช่อง (๒) คือการนำเอาเชือมครุดไจ้ด้วยไม้กลม ๆ หรือสันมีด ทำครั้งละหลาย ๆ ชีทเพื่อให้ช่องง่ายต่อการสาน

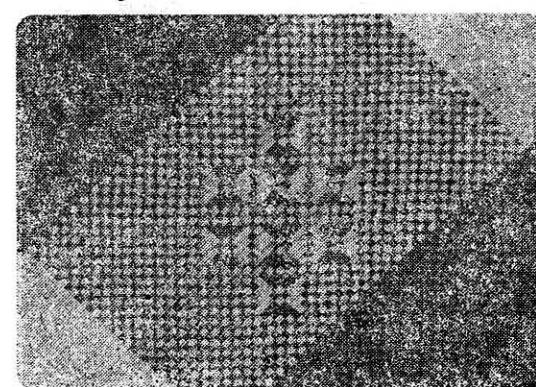
ส่วนเดียว หากแัดดอึกครั้งจนดูแห้ง สีเขียวหม่นไปจะเปลี่ยนเป็นขาว นำมาเก็บเพื่อใช้สาน ถ้าจะทำตอกสีก็นำไปย้อม

การย้อมต้มน้ำให้เดือดใส่สี แล้วนำเอาตอกจุ่มลงดูจนติดสีดีก็นำไปผึ้งให้แห้งโดยใช้弦วนตามลักษณะ สีที่ใช้เป็นสีในห้องตลาดทั่วไป

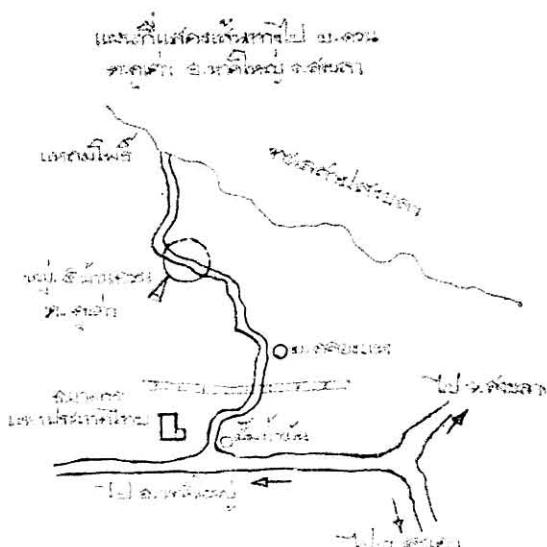
การสานยังสานเป็นลายขัดส่วนใหญ่ การเล่นลายต่าง ๆ ยังมีน้อย เสื่อ 1 ผืนจะใช้เวลาสานประมาณ 6—8 วัน ๆ หนึ่งใช้สาน 4 ชั่วโมง บัญชุบันการสานเสื่อเมื่อยู่ประมาณ 20—30 ครอบครัวในครุฑ์ที่ว่างเว้นจากทำงาน

กาวข่าย

ส่วนใหญ่จะมีผู้มาบังช้อก็งบ้าน มีเงินเป็นจำนวนมากที่ส่งไป จำนวนนี้ยกมาเฉลี่ย ผู้ซื้อมักจะต้องสั่งจ่อหัน้า ราคាញนั้นแหล่งตามขนาดต่างๆ มีตั้งแต่ 30—200 บาท

ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคใต้ กรม
ส่งเสริมอุตสาหกรรมได้รับความร่วมมือจาก
นางกฤษณียะ พิผล บ้านคุณ ต. คูเต่า อ. หาด
ใหญ่ จ. สงขลา ในการให้ข้อมูลดังกล่าวข้างต้น
จึงขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ผู้ที่สนใจเรื่องการสานเสื่อไปเบียดของราชภาร
บ้านควร ต่ำบลกุฎ่า และประสังค์จะเยี่ยมชม
ฟื้มของการสานเสื่อจนถึงที่ ศูนย์ส่งเสริมอุตสาห-
กรรมภาคใต้ ขอเสนอเส้นทางการเดินทาง โดย
สัมภาษณ์ตามแผนที่ข้างต้น

เพื่อเป็นการอนุรักษ์มิตรภาพการทำหัดถกรรม
พื้นบ้าน และปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่สนใจ
ของตลาดมากขึ้น ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค
ใต้กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้กำหนดแนวทางที่
จะสนับสนุนและช่วยเหลือประชาชนบ้านคุณ
ในขั้นแรกไว้ดังนี้คือ

1. การผูกอ่อนรูม

— ให้การฝึกอบรมสานล้าย บี้จุบันราชภูมิ
กลุ่มดังกล่าวสามารถเสื้อได้เฉพาะล้ายขัด จึงจะจัด
ให้มีการฝึกอบรมการสานเสื้อล้ายใหม่ ๆ เพิ่ม
ขึ้น

— ให้การฝึกอบรมการย้อมสีตอก สีที่ใช้ย้อมเส้นตอกใบเตยยังเป็นสีที่มีคุณภาพต่ำ gramm วิธีการย้อมก็ไม่ถูกต้อง สีของผลิตภัณฑ์จึงลอกหลุดได้ง่าย ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคใต้จะจัดสังตัวอย่างเตยย้อมสีให้กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมทำการวิเคราะห์และทดลองเพื่อหาวิธีที่จะปรับปรุงการย้อมสีให้ดีขึ้นแล้วนำมาฝึกอบรมให้ราษฎร์ไป

๒. การพัฒนาธุรกิจ

ເຖິງ ເປົ້າ ດີວັນຈຸນ ຮາຊະກວດ ທຳແຕ່ເພືໍດີກັບໆ
ເສື່ອເພີຍອຍ່າງເດືອນ ຈຶ່ງມີໂຄງການແນະນຳຮູບ
ແນວໃຈລະພິດຕະກຳຫຼຸ່ມໆ ໃຫ້ແກ່ວະກິດ

3. การ septation

ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคใต้จะสั่งทำผลิตภัณฑ์แบบต่างๆ ตามที่ตลาดต้องการและให้ความช่วยเหลือทางการค้าตลาด โดยการนำผู้ผลิตภัณฑ์ไปจัดจำหน่ายให้